

DNR 1.4. – 389 - 2012

SAMMANTRÄDE 28 AUGUSTI 2012

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Svar till Socialstyrelsen i tillsynsärende om Koppargårdens vård- och omsorgsboende

Yttrande till Socialstyrelsen med diarienummer 9.1-30919/2011-36

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden beslutar att som svar till Socialstyrelsen godkänna och åberopa stadsdelsförvaltningens yttrande i ärendet.
2. Omedelbar justering.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Susann Ronström
T.f. avdelningschef

Sammanfattning

Socialstyrelsen utreder sedan den 21 september 2011 vården och omsorgen på Koppargårdens vård- och omsorgsboende. Socialstyrelsen behöver kompletterande svar från stadsdelsnämnden i frågor om hur nämnden säkerställer att vården och omsorgen uppfyller kraven på patientsäkerhet och att samverkan med den vårdgivare som ansvarar för läkarmedverkan på Koppargården fungerar på ett patientsäkert sätt. Information i ärendet har inhämtats från stadsdelens MAS, MAR och verksamhetschef på Koppargården.

- Bilagor.**
1. Socialstyrelsens begäran om yttrande daterad 2012-06-21.
 2. Samverkansöverenskommelse legitimerad personal på Koppargården.
 3. Skydds- och begränsningsåtgärder

Box 3424, 165 23 Hässelby. Hässelby torg 20 - 22

Telefon 08-508 040 00. Fax 08-508 040 00

hasselby-vallingby@hasselby.stockholm.se

www.stockholm.se

Ärendets beredning

Detta tjänsteärende har utarbetats inom avdelningen för äldreomsorg i samarbete med stadsdelens MAS, MAR och verksamhetschef på Koppargården.

Information lämnas till stadsdelsnämndens pensionärsråd den 20 augusti 2012.

Ärendet

Socialstyrelsen utreder sedan den 21 september 2011 vården och omsorgen på Koppargårdens vård- och omsorgsboende. Socialstyrelsen behöver kompletterande svar från stadsdelsnämnden i frågor om hur nämnden säkerställer att vården och omsorgen uppfyller kraven på patientsäkerhet och att samverka med den vårdgivare som ansvarar för läkarmedverkan på Koppargården fungerar på ett patientsäkert sätt.

Socialstyrelsen emotser yttrande från nämnden i ärendet senast den **29 augusti 2012**.

Förvaltningens yttrande till Socialstyrelsen

Hur Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd säkerställer:

- *att samverka med den vårdgivare som ansvarar för läkarmedverkan sker på ett patientsäkert sätt.*

För att upprätthålla hög standard av vård och hög patientsäkerhet har MAS, verksamhetschefer för Trygg Hälsa och Koppargårdens ledning planerade samverkansmöten där legitimerad personal deltar. På dessa möten diskuteras gemensamma rutiner för att säkerställa patientsäkerheten. Såväl inför som efter stadsdelens övertagande av driften på Koppargården har MAS tillsammans med verksamhetschef för Trygg Hälsa haft genomgångar och diskussioner med ansvariga chefer och legitimerad personal gällande samverkansrutiner för läkemedelshantering och delegering, ansvarsfördelning, inflyttningsrutiner, anhörigkontakter och vårdplaneringar. Även gemensamt uppföljningsmöte med vårdhygien och smittskydd har genomförts.

Samverkansöverenskommelsen har reviderats och kommunicerats med verksamheten och bygger på det avtal som upprättats mellan Trygg Hälsa och landstingets beställaravdelning (se bifogad samverkansöverenskommelse).

- *att sjuksköterskor och läkare på Koppargården samverkar på ett patientsäkert sätt.*

Trygg Hälsas läkare är ansvariga för de medicinska insatserna på läkarnivå och Koppargårdens sjuksköterskor är ansvariga på sjuksköterskenivå dvs. bedöma behov, verkställa läkarens ordinationer samt hålla läkaren informerad vid förändringar av hälsotillstånd, inflyttning, behov av vårdplanering etc.

¹ ADL – Aktiviteter i Dagliga Livet såsom personligvård, dusch, överflyttningar, äta och dricka, kommunikation etc.

På Koppargården har ansvarig läkare rond/hembesök en gång per vecka/plan. När läkaren inte finns på plats är denne tillgänglig per telefon. Om läkaren är upptagen kopplas samtalet vidare till läkarsekreterare. Sjuksköterskorna har även direktnummer till verksamhetschef för Trygg Hälsa. På jourtid ansvarar en underleverantör till Trygg Hälsa för läkarinsatserna. Vid årsskiftet kommer Trygg Hälsa att driva egen jourlinje.

- *att dokumentationen i patientjournalerna på Koppargården uppfyller regelverkets krav.*

MAS har under våren haft en genomgång av omvårdnadsdokumentationen och systemet VODOK för legitimerad personal. För att säkerställa kravet på journalföring har Koppargården förutom MAS och MAR tre gruppleddare för hälso- och sjukvårdspersonal som enligt rutin varje månad utför egenkontroll av dokumentationen i syfte att förbättra kvaliteten. Resultatet av granskningarna informeras alltid till avdelningarnas enhetschefer.

Sedan februari 2012 är MAR, Medicinskt Ansvarig för Rehabilitering, anställd av stadsdelen som ett komplement till MAS funktionen. Gruppleddare i samverkan med MAS och MAR ansvarar för att all legitimerad personal är uppdaterade i journalföringskrav genom fortlöpande utbildning. MAS och MAR har också ett ansvar i att säkerställa att journalföringen på Koppargården sker på ett korrekt sätt och att vid avvikande fall informera detta till verksamheten i syfte att utveckla journalföringen på boendet. I september 2012 har MAS planerat genomgång av patientsäkerhetslagen för legitimerad personal och chefer.

Checklista för upprättande av patientjournal finns. Av denna framgår vad som skall vara dokumenterat dag 1, 3 och inom 14 dagar efter inflyttning.

- *följsamhet till basala hygienrutiner och smittspårningsrutiner på Koppargården.*

För att säkerställa att basala hygienrutiner efterlevs ska sjuksköterskan varje månad genomföra egenkontroll på samtliga våningsplan. Egenkontrollen består av observationer och självskattning av personalens följsamhet till basala hygienrutiner/klädregler. Resultatet rapporteras till avdelningarnas gruppleddare som dokumenterar och för statistik över detta i syfte att förbättra följsamheten. All personal får anpassad utbildning via Vårdhygien Stockholms län.

På Koppargården finns odlings- och smittspårningsrutiner enligt fastställda vårdprogram och lokala rutiner utformade av Vårdhygien. I samråd med hygiensjuksköterskan på Vårdhygien utvärderas och fastställs åtgärder vid uppkommen smitta. Smittspårning och resultatet av detta ska skickas till hygiensköterska och MAS. Brister har förekommit avseende inrapportering av resultaten till Vårdhygien samt att uppföljningsodlingar ej utförts fullt ut. Genom det avtal som stadsdelen har med Vårdhygien har hygiensjuksköterskan och läkaren från Vårdhygien i juni 2012 genomfört en utbildning i smitta, smittspridning samt basala hygienrutiner till all personal.

¹ ADL – Aktiviteter i Dagliga Livet såsom personligvård, dusch, överflyttningar, äta och dricka, kommunikation etc.

- *att riskbedömningar genomförs i samband med att patienter behöver hjälp att förflytta sig med levande stöd och/eller hjälpmedel på Koppargården.*

För varje boende som flyttar in på Koppargården gör legitimerad personal enligt rutin en riskbedömning. För varje boende bedöms och journalförs även aktuell status av förflyttning och ADL¹-förmåga.

I samband med dessa bedömningar observeras och prövas patientens kvarstående förmågor och om riskbeteenden finns. Av bedömningen framkommer också behovet av planer och åtgärder för att säkerställa en säker och individuellt anpassad hjälp med förflyttning och individuellt anpassade hjälpmedel. Arbetsterapeut och/eller sjukgymnast informerar och handleder berörd personal.

På inflyttningsdagen gör sjukgymnast och arbetsterapeuten första bedömning av ADL-personlig vård, förflyttningsförmåga och hjälpmedelsbehov. Inom tre dagar görs fullständigt status av ADL, förflyttning och vid behov balans. En vårdplanering skall göras inom 14 dagar och vårdplaner samt en specifik plan för fallprevention ska vara upprättad i samverkan med sjuksköterskor inom samma tid. Under hösten kommer MAS/MAR att fortlöpande ge handledning till legitimerad personal avseende de brister som framkommit vid journalgranskning.

Riskbedömningar görs minst en gång per år och vid förändrat hälsotillstånd.

Bedömning, förskrivning och information till brukare och omvårdnadspersonal i handhavande av ADL-hjälpmedel och förflyttningshjälpmedel görs av arbetsterapeut och/eller sjukgymnast. Förskrivningsprocessen följer Socialstyrelsens riktlinjer avseende kunskap om produkters funktion, risker vid användning, hantering av produkter och vilka åtgärder som behöver vidtas för att begränsa vårdskada vid negativ händelse. Vid journalgranskning har noterats att förskrivarna ofta brister i att dokumentera utförd riskanalys i samband med hjälpmedelsförskrivning. Genom MAS/MAR journalgranskning och genom verksamhetens egenkontroll, säkerställs att riskbedömningar utförs och att aktuella riskbedömningar för varje boende finns upprättad i enlighet med rutin. Dokumentation av riskanalys i samband med förskrivning av hjälpmedel är ett utvecklingsområde. Under hösten kommer MAS/MAR att fortlöpande ge handledning till legitimerad personal avseende vad som framkommit vid journalgranskning.

Funktionskontroller av förskrivna hjälpmedel görs enligt gällande rutin minst en gång per år och vid behov.

- *en säker läkemedelshantering på Koppargården.*

Förutom MAS lokala instruktion finns en lokal rutin gällande läkemedelshandlingen på Koppargården. I rutinen står tydligt vem som ansvarar för vad. Apoteket utför årlig kvalitetskontroll och ger förslag till förbättringsåtgärder. Senaste kvalitetsgranskningen genomfördes den 16 och 22 maj 2012. Resultatet på kvalitetsgranskningen resulterade i en åtgärdslista och förtydligande av rutiner.

- *att förebyggande och behandlande åtgärder vid identifierad risk för fall, trycksår och undernäring sätts in och följs upp på Koppargården.*

¹ ADL – Aktiviteter i Dagliga Livet såsom personligvård, dusch, överflyttningar, äta och dricka, kommunikation etc.

Koppargården följer MAS rutiner, manualer som finns i Vodok samt egna lokalt upprättade rutiner och mallar. Där beskrivs hur dokumentationen ska ske, inom vilka ramar och tidsintervall som omvårdnadsanamneser, status, riskbedömningar och vårdplaneringar ska vara klara.

Brister i dokumentationen finns idag avseende planerade åtgärder som ibland är otydligt kopplade till målen eller saknas helt. Dock dokumenteras vidtagna åtgärder väl. Under våren har löpande återkoppling och handledning av legitimerad personal avseende dessa brister gjorts av MAS/MAR i grupp och individuellt i samband med journalgranskning samt vid granskning av uppkomna avvikelser. Sedan maj 2012 har sjukgymnasterna övertagit huvudansvaret för genomförandet av fallriskbedömningar samt upprättandet av specifik fallpreventionsplan.

Vid identifierade risker för fall finns på Koppargården ett buffertförråd av hjälpmedel såsom förflyttningshjälpmedel, ADL-hjälpmedel, höftskyddsbyxa och rörelselarm. Därmed kan patienten omedelbart erbjudas lämpligt hjälpmedel i väntan på leverans av förskrivna eller inköpta hjälpmedel.

- *att vård i livets slut planeras och genomförs strukturerat och evidensbaserat på Koppargården.*

Inför vård i livets slut använder sjuksköterskorna den checklista som Trygg Hälsa och MAS har fastställt som bygger på palliativa registrets checklista. Där framkommer tid för brytpunktssamtal, vårdplanering etc. Under hösten planeras i samverkan med läkarorganisationen en genomgång av det utbildningsmaterial som tagits fram via palliativa registret. Sjuksköterskorna registrerar idag i palliativa registret.

- *att kontakt med rätt vårdnivå tas på Koppargården när en patients tillstånd fordrar det.*

Enligt gällande rutiner ska omvårdnadspersonalen kontakta ansvarig sjuksköterska för bedömning vid förändrat hälsotillstånd hos patienten. Tre patientgenomgångar görs dagligen för att säkerställa informationsflödet. Sjuksköterskan kontaktar ansvarig läkare enligt gällande rutiner. Även arbetsterapeut och sjukgymnast kontaktar ansvarig sjuksköterska vid behov. Vardagar dagtid kontaktas läkare från Trygg Hälsa och jourtid kontaktas jourläkare. Vid årsskiftet kommer Trygg hälsa AB att ha en jourverksamhet.

- *att patienter med demenssjukdom inte lämnas ensamma utan möjlighet att påkalla hjälp på Koppargården.*

Alla boende på Koppargården har trygghetslarm och när behov finns för att minimera fallrisken sätts rörelselarm in. När någon är orolig/rymningsbenägen används checklista för tillsynskontroller alternativt extrapersonal som vakar. Checklista används för regelbundna kontroller av tekniska larm.

- *att samtycke beaktas och dokumenteras i samband med användning av skydds- och begränsningsåtgärder på Koppargården.*

MAS har upprättat rutiner för skydds- och begränsningsåtgärder. Patientens samtycke till skyddsåtgärder, bedömning och åtgärder ska dokumenteras i journalen.

¹ ADL – Aktiviteter i Dagliga Livet såsom personligvård, dusch, överflyttningar, äta och dricka, kommunikation etc.

Brister finns i dokumentationen avseende patientens samtycke till skyddsåtgärder såsom rörelselarm, grindar, brickbord till rullstol etc. och är ett utvecklingsområde där arbete pågår. MAR har under våren tillsammans med arbetsterapeuter, sjukgymnaster och samordningssköterskor diskuterat skydds- och begränsningsåtgärder och dokumentation i samband med förskrivning av hjälpmedel. Samtal kring skydds och begränsningsåtgärder har även förts mellan MAS/MAR och verksamhetschef, enhetschefer och samordningssköterska.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden beslutar att som svar till Socialstyrelsen godkänna och återropa stadsdelförvaltningens yttrande i ärendet.

¹ ADL – Aktiviteter i Dagliga Livet såsom personligvård, dusch, överflyttningar, äta och dricka, kommunikation etc.